

ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

З метою оцінювання стану фінансового забезпечення підприємств сформована група показників, які в сукупності відображають забезпеченість підприємства власними коштами (власним капіталом), можливості фінансування при поверненні боржниками дебіторської заборгованості та обсяги кредиторської заборгованості, залучені в операційну діяльність до настання строку її повернення кредиторам. При цьому, в ієрархії представлених показників важливе місце відведено аналізу показників чистої маржі, рентабельності активів та рентабельності власного капіталу, які відображають стан прибутковості діяльності підприємства і, на відміну від власного капіталу, характеризують реальний приріст фінансового забезпечення поточного року.

Аналіз динаміки представлених показників за 2021-2025 роки виявив значні відмінності їх значень в означеному часовому періоді як на рівні окремого підприємства з виробництва та торгівлі медом, так і в порівнянні між об'єктами вибірки. Зокрема, аналіз коефіцієнту автономії у вибірці підприємств виявив різний стан політики фінансування їх операційної діяльності. Так, у ТОВ «Юкрейніан Бі», ТЗОВ "Бартнік", ТОВ "Агро іст трейд" має місце значне перевищення фактичних значень над загальноприйнятим нормативом автономії підприємства. Таке співвідношення фактичних і нормативних значень є ознакою фінансової стійкості, однак свідчить про недовикористання можливостей залучення додаткових коштів для розвитку підприємства. Коефіцієнт автономії, окрім оцінювання фінансової спроможності підприємства фінансувати активи за рахунок власного капіталу є і індикатором прийнятості на підприємстві політики розвитку підприємства в середньостроковій перспективі. Значна залежність коефіцієнта автономії від прийнятої на підприємстві політики розподілу чистого прибутку робить його індикатором оцінювання намірів власників щодо перспектив розвитку підприємства. На основі проведених оцінювань стану фінансового забезпечення підприємств з виробництва та торгівлі медом зроблено наступні узагальнюючі висновки:

1. показники фінансової статистики оцінюють попарні співвідношення між джерелами фінансування та майном підприємства і є моментними показниками, на які значний вплив має дата виконання платіжної операції (переказу коштів за поставлені цінності, оплати праці, податків, погашення кредитів, надходження платежів від клієнтів тощо). Відповідно рівень коефіцієнтів фінансової стійкості підприємств напряму залежить від платіжної культури, договірних умов з контрагентами тощо;

2. показники рентабельності та чистої маржі базуються на інтервальних (річних) показниках і дозволяють оцінити рівень отриманих внутрішніх джерел фінансування, які можуть реалізувати цілі не лише фінансування поточного виробництва, а бути спрямовані на зростання власного капіталу, на розширення виробництва;

3. попри наявність персоніфікованих небезпек та ризиків, властивих кожному із підприємств вибірки, варто виділити узагальнюючі проблеми, які притаманні більшості із них. Зокрема, більшість підприємств мають проблеми поточної та дебіторської заборгованості;

4. виходячи з ідентифікованих узагальнених проблем, можна означити, що дослідження причин їх виникнення повинно лежати в площині деталізованого аналізу термінів виконання поточних зобов'язань та форм платежів за контрактами поставки продукції споживачам. Кредитна форма платежу, платіж по факту поставки обумовлює зростання дебіторської заборгованості. Перехід на авансовий платіж або по факту поставки дозволить зменшити обсяги дебіторської заборгованості.

Аналіз економічного та фінансового стану підприємства засвідчив той факт, що підприємства з різним економічним потенціалом характеризуються як такі, що мають кризовий рівень стану внутрішнього фінансового забезпечення. Це обумовлено тим, що вся сукупність фінансових коефіцієнтів оцінює співвідношення між різними групами джерел формування активів підприємства та його майном та ресурсами. При цьому, як внутрішні джерела формування фінансових коштів, так і обсяги майна та ресурсів підприємства, є похідними від масштабів їх економічного розвитку. Отримані результати економічної діяльності є прямими чинниками впливу на фінансову безпеку, оскільки від них залежить потреба в обсягах фінансування. Окрім того, економічні чинники формують умови діяльності, визначаючи довгострокові стратегії розвитку та забезпечуючи їх реалізацію необхідним обсягом ресурсів.

Науковий керівник: д-р екон. наук, проф., професор каф. економіки і підприємництва,
Марченко В. М.